

ניחוחות לפרשת משפטים שקלים

מנהיגי חינוך יקרים,

בפרשתנו חוזרת התורה על ההתרחשויות סביב מתן תורה וכותבת (כד, ז)

"וַיִּקְחֵם סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"

בפרשת יתרו שקראנו בשבת שעברה נכתב אחרת (פרק יט פסוק ח) "ויענו כל העם

יחדיו ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה" מדוע נוסף "ונשמע" בפרשתנו?

ה"משך חכמה" מבאר שיהודי אחד לא יכול לקיים לבד את כל מצוות התורה:

"יש אשר לכהנים ויש אשר ללוויים ויש לכהן גדול ויש למלך או לסנהדרין, ויש למי שיש

לו קרקע ובית, רק בכלל ישראל צריכה התורה להתקיים ו'כל ישראל ערביין זה לזה'

ובקיומם כולן מקבלים שכר".

כל יהודי קשור לכל המצוות כולן, אלא שאת אותן מצוות שאינו יכול לקיימן או שאינו

מצווה עליהן, מוטל עליו ללומדן, ובזה נחשב לו כאילו קיים מצוות אלה. וכן מי שתומך

בלומדי תורה, כאילו למד בעצמו. לכן בפרשתנו אמר העם "נעשה ונשמע" – מה ששייך

אלינו נעשה, ואת השאר נלמד ונבין. בפרשת יתרו כאשר ענו "כל העם יחדיו" באמת

"כללות העם כאחד כולם יחדיו יעשו כל אשר דבר ה', וכל אחד יעשה השייך לו". (משך

חכמה, שם), ניתן לקיים את כל המצוות כולן כאשר העם כולו מחובר יחדיו.

דבריו של ה"משך חכמה" מסתמכים על הכתוב בזוהר שהמילה "נעשה" מתייחסת

לקיום מצוות, והמילה "נשמע" מתייחסת ללימוד התורה. על פי הנחה זו ניתן להבין את

דרשת חז"ל על מעלת אמירת נעשה ונשמע כמבואר במסכת שבת דף פח,א:

"דרש רבי סימאי: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא של מלאכי

השרת, לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד

נשמע".

הקדמת נעשה לנשמע מלמדת שקיבלו על עצמם לקיים גם אם לא יבינו וישתכנעו,

ולשם כך הם מחוייבים ללמוד כדי לדעת "את המעשה אשר יעשון". ובנוסף לכך קבלו

על עצמם לעסוק בלימוד תורה. שתי מעלות אלו זיכו כל אחד מישראל בשני כתרים:

אחד על הנכונות לעשות מצוות והשני על הרצון ללמוד.

ר' צדוק הכהן מלובלין בספרו "פרי צדיק" (שמות עמ' נו) מבאר בעניין הכתרים שהם

"כסימן להתנשאות, ככתר מלכות" שב"כל אחד מישראל יש התנשאות וכתר...איזה

דבר חכמה מיוחד שמזה שורש נפשו" "וזוהו הכתרים שניתן להם, שכל אחד עשה

והביא לעולם שרשו בדברי תורה ובזה הוא מכותר ומעוטר מהכל". הכתר מבטא מעלה

ייחודית שיש לכל יהודי שבדבר מסוים זה הוא כמלך. מעלתו הייחודית תופיע בעולם רק

על ידו "כי לו נאה, כי לו יאה" ובזה הוא "אדיר במלוכה".

כאשר עם ישראל חטאו בעגל ניטלו מהם הכתרים אך הם עתידים להיות מוחזרים לנו

לעתיד לבוא. גם כיום זוכים למלכות וכתר לשעה קלה בהזדמנויות מיוחדות.

בתנחומא פרשת כי תשא ס"ו ג' דרשו בענין פרשת שקלים (כי תשא את ראש בני

ישראל) שאנו קוראים סמוך או בר"ח אדר:

"שבכל שנה ושנה שקוראין אותה כאילו אתה [משה] עומד שם באותה שעה וזוקף את

ראשם"

משמעות זקיפת הראש היא החזרת הכתרים ע"י המניין שיש בו נשיאות ראש של כל

אחד, הנמנה בפני עצמו, דבר המלמדנו על מעלתו הייחודית שרק הוא תורם את מעלתו

וחידושו לטובת הכלל.

כך יש להתייחס לכל תלמיד אשר הוא בכישרונותיו ומעלותיו נחשב כמלך ויש לעודדו ולהצמיחו ולהביאו לכדי יכולת לממש את יתרונו הייחודי. תפקיד המורה לזקוף את ראשו ולגרום לו להבין שיוכל לזכות בכתר ייחודי, ולדרבן אותו למצות את יכולותיו, ויחד כולנו בני מלכים ועם סגולה המשלימים ביחד את התורה כולה.

מתוך שמחת ר"ח אדר נזכה בע"ה לחודש טוב ושמח, שבת שלום ומבורך

שושנה נגר